

80. rocznica ewakuacji Oflagu IIC Woldenberg

Meldunek

z 13. edycji Rajdu Szlakiem Ewakuacji Oflagu II C Woldenberg

Już trzynasty raz przypadł mi zaszczyt prowadzenia do Dziejic uczestników naszego Rajdu Szlakiem Ewakuacji Oflagu II C i to w tak ważnym roku, w którym przypada 80 rocznica tamtych wydarzeń.

Zawsze staramy się, aby data rajdu była zbliżona do historycznej daty 25 stycznia, kiedy to w 1945 roku niemieckie władze oflagu, w obliczu zbliżającego się frontu, nakazały ewakuację jeńców oflagu w głąb Rzeszy. W tym roku XIII Rajd zaczęliśmy spotkaniem w muzeum 22 stycznia 2025 roku.

Aby szczególnie podkreślić tegoroczne obchody, zgodnie z propozycją Pani Irenki Zmaczyńskiej, spotkanie poprzedziła Msza Św. w intencji wszystkich jeńców, a szczególnie poległych w okresie niewoli, ewakuacji oraz ich rodzin i osób kultywujących pamięć o Woldenbergu. Była to, śmiem twierdzić, pierwsza msza od zakończenia wojny na terenie oflagu.

Pięknym też i wzruszającym dopełnieniem, zwłaszcza dla rodzin Woldenberczyków, był wykład i prezentacja o duchowości w oflagu przygotowany przez pana Jarka Palickiego z IPN Szczecin Oddział Gorzów .

Kolejnym wystąpieniem była prelekcja o historii obozu i przebiegu ewakuacji przedstawiona przez Pana Przemka Słowińskiego z małą spontaniczną inscenizacją z udziałem harcerzy.

Na zakończenie dh. Ewa Grzankowska przeprowadziła konkurs z nagrodami „Czy znasz muzeum?“, a wszyscy uczestnicy mieli okazję obejrzenia filmu TVP Gorzów pt. „Ostatni Marsz“, będący relacją z poprzedniej edycji rajdu.

Trasę tegorocznej edycji rozpoczęliśmy następnego dnia, po nocy spędzonej na terenie Muzeum, wyruszając patrolami wielopokoleniowymi. Harcerze 1.Dobiegiewskiej Drużyny Harcerzy i Zuchów wraz z druhami z Barlinka, patrol pracowników Urzędu Miejskiego

w Dobiegniewie na czele z Burmistrzem Bartoszem Jabłońskim, pracownicy muzeum i nasi wspaniali potomkowie Woldenberczyków: Andrzej Wiro-Kiro, Tadeusz Tymirski i Janusz Kornacki oraz mieszkańcy Dobiegniewa, którzy bardzo czynnie wspierają działania 1.DDHiz.

Tradycją w dniu wymarszu jest uroczyste złożenie kwiatów i zniczy przy płycie pamiątkowej z udziałem wszystkich uczestników.

Jak co roku trasa przebiegała tym samym szlakiem, niewiadomą jest zawsze pogoda, która w tym roku okazała się dla nas bardzo łaskawa. Temperatura bliska zeru, bez opadów i wiatru, pozwoliła nam na sprawne dotarcie do Ługów, gdzie niezawodna Pani Sołtys Ania Wojtaszek, już 13. raz z rzędu, przygotowała wspaniałe śniadanie, które napełniło nas energią do dalszych zmagania z własnymi słabościami. Idąc po śladach naszych

przodków, poprzez tzw. Spalony Most (Most Pojednania), Ogardzki Młyn, dotarliśmy w południe do świetlicy wiejskiej w Ogardach. Tam też, jak co roku, gości nas pani Marta Szpila. W świetlicy czekały na nas dzieci biorące udział w zajęciach w ramach ferii, które przygotowały laurki i słodki poczęstunek. Była to przesympatyczna niespodzianka, za którą odwdzięczyliśmy się opowieścią o ZHP i harcerskimi pługami.

Po krótkim odpoczynku ruszyliśmy na ostatni tego dnia odcinek, poprzez Lubicz do Pałacu Sapetów w Tucznie.

Folwark w Tucznie, w skład którego wchodził w 1945 r. pałac, to historyczne miejsce noclegu naszych oficerów. To kolejna edycja, gdzie dzięki sponsorom, a w tym roku był to IPN - Szczecin, reprezentowany przez Pana Krzysztofa Męcińskiego, mieliśmy sfinansowane noclegi i wyżywienie.

W Tucznie nasz dobry duch z IPN, Pan Jarek Palicki przeprowadził kolejną lekcję historii,

konkurs poezji obozowej z nagrodami oraz nauka piosenki rajdowej, która powstała z jego inspiracji.

W Tucznie po obiedzie opuścili nas patrol „urzędników”. Musieli wracać do obowiązków służbowych, ale nie wszyscy - Pan Marcin Pawłowski zdecydował się iść dalej. Bardzo dziękuję za to, że byli z nami.

Rano po śniadaniu i apelu ruszyliśmy na drugi etap poprzez Żabicko, (gdzie w folwarku nocowali oficerowie) do Dankowa. Tam niezawodny Pan Kazimierz Grzybowski, wielki przyjaciel Woldenberczyków i harcerzy, czekał na nas już z ogniskiem i kiełbaskami, a Pani Maria Chmielewska gości nas w świetlicy wiejskiej. Czyni to od pierwszej edycji naszego rajdu.

Po odpoczynku ruszamy dalej przez Niesporowice, (kolejny folwark związany z ewakuacją) i docieramy do Barlinka. Tam jak co roku goszczeni przez panią Sylwię Olejnik dyrektor SP nr 1 nocujemy na Sali gimnastycznej. Po krótkim odpoczynku uczestniczymy w prezentacji „O roli sportu w oflagu” przygotowanej przez Pana Jarka Palickiego oraz zajęciach sportowych. Dużą pomoc w organizacji noclegu udziela nam zawsze pan Andrzej Majkucewicz - pracownik szkoły. Wieczorem docierają do nas młodszy harcerze z Barlinka, nocują z nami by rano ruszyć na ostatni etap. Przybywają też kolejni rodzice z Dobiegniewa, by choć na tym jednym etapie oddać szacunek naszym oficerom.

Ostatni, trzeci etap rozpoczynamy apelem na cmentarzu w Barlinku, gdzie zapalamy znicze i ruszamy do Dziedzic. Pomimo, że to najkrótszy etap, dla niektórych już zmęczonych, etap morderczy. Musimy zdążyć na czas. Mamy zawsze krótką przerwę w Strąpiu. Tam w stopniu prawie nienaruszonym, uchował się poniemiecki folwark, który swoją architekturą daje uczestnikom obraz jak mógł wyglądać majątek w Dziedzicach w dniu odbicia jeńców przez oddziały sowieckie. W Strąpiu dołącza do nas drużyna harcerzy z Gorzowa, przebywająca w okolicy na obozie i razem ruszamy do Dziedzic.

Wkraczamy do Dziedzic witani przez prezesa Wiesława Dembka i członków rodzin Woldenberczyków. Pamiątkowe zdjęcie i maszerujemy na cmentarz. Tutaj dołącza do nas Komendant ZHP Gorzów Wlkp. wraz z poczem sztandarowym – to piękny akcent w tym roku. (Od tego roku drużyna z Dobiegniewa jest w strukturach Hufca ZHP Gorzów Wlkp.).

Składając przed mogiłą Woldenberczyków w Dziedzicach meldunek Burmistrzowi Barlinka pani Bernardzie Lewandowskiej, wystawiamy warty i prowadzimy ceremonię złożenia kwiatów przez przybyłe delegacje. Wspaniałą oprawą

werbli i trębacza uświetnia ten moment oddział Marynarki Wojennej. Następnie uczestniczymy w uroczystościach zorganizowanych przez Panią Grażynkę Leszkiewicz

i Stowarzyszenie Przyjaciół Dziedzic. Jesteśmy jak zwykle bardzo ciepło i serdecznie przyjęci. Dodatkowo IPN obdarowuje nas nagrodami. Wręczamy uczestnikom i darczyńcom okolicznościowe plakietki, których motywem przewodnim jest drzeworyt autorstwa por. Zygmunta Pazdy „Ewakuacja”

Kończąc, chciałbym serdecznie podziękować wszystkim, którzy przyczynili się do realizacji 13. edycji rajdu. W pierwszej kolejności jej uczestnikom, bez których żadne inne działanie nie miało by sensu. Dziękuję za podjęcie trudu wędrowki zwłaszcza tym, którzy zrobili to pierwszy raz i pomimo urazów nie powrócili do domów, a dokończyli rajd. Dziękuję potomkom Woldenberczyków, i chylę głowę dla Ich wysiłku. Dziękuję Panu Burmistrzowi Dobiegniewa Bartoszowi Jabłońskiemu, Panu Karolowi Jóźwiakowi - kierownikowi Centrum Kultury w Dobiegniewie wraz z pracownikami, którzy pomagali nam, jak zwykle, podczas przygotowywania rajdu, noclegu w Muzeum i wsparli finansowo. Dziękuję Panu Tomaszowi Janickiemu z OSP Dobiegniew za organizację transportu i logistyki. IPN-owi Szczecin za potężne wsparcie finansowe. Stowarzyszeniu Woldenberczyków za wsparcie, zwłaszcza pani Zosi Brzóska za pomoc w wizualizacji zaproszeń i wszelkiej grafiki. I wszystkim, których spotkaliśmy po drodze.

*„Ci, którzy nie pamiętają przeszłości,
są skazani na jej powtórzenie”*

*Czuwaj ! Do zobaczenia za rok
Komendant Rajdu
p.wd. Waldemar Grzankowski*

Dobiegniew 28 stycznia 2025 r.

Udział członków Stowarzyszenia w Rajdzie i uroczystości w Dziejicach

Tradycyjnie już, całą trasę Rajdu pokonało trzech członków Stowarzyszenia, synów jeńców: Janusz Kornacki, Tadeusz Tymirski i Andrzej Wiro-Kiro. Wielkie uznanie dla kondycji i determinacji.

Sześciuosobowa reprezentacja Stowarzyszenia miała zaszczyt złożyć kwiaty na mogile poległych w Dziejicach.

W obchodach brało udział łącznie 18 naszych członków. Prezes Stowarzyszenia miał okazję wręczyć uroczystie legitymacje 8 ostatnio przyjętym członkom.

Korzystając z obecności członków Zarządu, w tym Prezesa, Wiceprzewodniczącego i Sekretarza omówiono bieżące sprawy Stowarzyszenia, a wśród nich stan dokumentacji dotyczącej zmian w składzie osobowym Zarządu w kontekście złożenia jej do Krajowego Rejestru Sądowego.

Ostatnim, podniosłym akcentem uroczystości była Msza Święta odprawiona w miejscowym kościele w niedzielę 26 stycznia. Uczestniczyli w niej przedstawiciele Stowarzyszenia Woldenberczyków oraz Stowarzyszenia Przyjaciół Dziejic z ich prezesami. Corocznym zwyczajem ksiądz celebrans poświęcił homilię pamięci Woldenberczyków na tle losów innych bohaterów z panteonu chwały narodowej.

Wiesław Dembek
Prezes Stowarzyszenia Woldenberczyków

Otwarcie wystawy Elektryka Polska od rozbiorów do III RP

Wejście w 2025 rok, rok 80. rocznicy wyzwolenia Polski spod jarzma hitlerowskiej okupacji było okazją do otwarcia w dniu 22 stycznia 2025 r. w Sali Sejmu zwanej „na marmurach” wystawy, której współautorami byli członkowie naszego Stowarzyszenia – dr Andrzej Grzybowski i niżej podpisany, a poświęconej ruchowi oporu realizowanego przez elektryków w obozach, oflagach i na terenie okupowanej Polski. W działalność tą, szczegółowo opisaną m.in. w jednym z rozdziałów książki „Oflag II C Woldenberg – to brzmi jak tajemnica”, włączyło się wielu polskich elektryków. Na jednej z plansz wystawy prezentowana jest osoba prof. Józefa Węglarza oraz Zdzisława Bitnera, a w tym i projekty obiektów mających być wykorzystanych w wolnej już Polsce, w wyzwolenie której wszyscy wierzyli.

Uroczystego otwarcia dokonał Marszałek Sejmu – Pan Szymon Hołownia, który m.in. powiedział: „To niezwykle ważne, żebyśmy pamiętali o tym dziedzictwie ostatnich 220 lat, które niesiemy. Elektryka to również energetyka, a energia i prąd to tematy, które są absolutnie kluczowe na najbliższe dziesięciolecia w Europie i na świecie”

Po uroczystym otwarciu wystawy, wy6konanym wspólnym zdjęciem odbyło się w Sali komisji sejmowych im. Henryka Wujca seminarium poświęcone dziejom elektryki polskiej oraz energetyki jutra.

*Andrzej Pazda
Wiceprezes
Stowarzyszenia Woldenberczyków*

Poznań, 2 lutego 2025